

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

JUSTISDEPARTEMENTET	
02 DES 2009	
SAKSNR.:	200903639
AVD/KONT/BEH:	LOV/EO/KG
DOK.NR. 46	ARKIVKODE:

Justis- og politidepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
200903639 EO KG

Vår ref
09/3031- KJN

Dato
30.11.2009

NOU 2009:9 Lov om offentlige undersøkelseskommissjoner - Høring

Vi viser til telefonsamtale mellom Justisdepartementet/Grimstad og Samferdselsdepartementet/Nikolaysen den 26. oktober 2009. Vi opplyste om at Samferdselsdepartementet ikke hadde mottatt ovennevnte sak, men tilfeldig var blitt gjort oppmerksom på saken gjennom kopi av Vegdirektoratets svarbrev til Justisdepartementet. Det ble fra Justisdepartementets side antatt at det måtte ha skjedd en feil i forbindelse med distribueringen av høringssaken. Vi ble derfor gitt høringsfrist til 1. desember 2009.

Vi ser av høringslisten på regjeringen.no at saken har vært sendt direkte til Samferdselsdepartementets underliggende etater, med unntak av Jernbaneverket. Vi har innhentet Jernbaneverkets uttalelse, se vedlegg.

Vi finner det uheldig at Samferdselsdepartementet ikke fikk saken i forbindelse med den alminnelige utsendelsen. Det er også uheldig at vi som overordnet departement ikke har hatt anledning til å vurdere hvilke av våre etater som burde høres. Når det gjelder vedlagte uttalelse fra Jernbaneverket, slutter vi oss til denne.

Med hilsen

Ingrid Haugen e.f.

Kjersti Nikolaysen

1 vedlegg

Kopi: Jernbaneverket, ref.: 09/05436 SJS 008

Jernbaneverket

Det Kongelige Samferdselsdepartement
Postboks 8010 Dep.
0030 OSLO

Henvendelse til: Kirsti Ward Hjelvik
Tlf.: 22 45 54 61
Faks: 22 45 54 98
E-post: kirsti.hjelvik@jbv.no

24 NOV 2009

Dato:
Saksref.: 09/05436 SJS 008
Deres ref.: 09/3031-KJN
Vedlegg:

Besøksadresse:
Stortorvet 7, Oslo

Postadresse:
Postboks 4350
NO-2308 Hamar

Telefon:
22 45 51 00

Telefaks:
22 45 54 98

Sentralbord
Jernbaneverket:
05280

Reg. nr:
NO 971 033 533 MVA

Bankgiro:
7694.05.01888

www.jernbaneverket.no

NOU 2009:9 Lov om offentlige undersøkelseskommisjoner - Høringsuttalelse

Vi viser til Samferdselsdepartementets oversendelse av 27. oktober i år der det bes om Jernbaneverkets eventuelle merknader til forslag til lov om offentlige undersøkelseskommisjoner i NOU 2009:9.

Jernbaneverket har i utgangspunktet ingen bemerkninger til forslag om lovregulering av særskilt oppnevnte offentlige undersøkelseskommisjoner, disses sammensetning, rettslige status og saksbehandling. Når det gjelder kommisjonenes oppgaver, er vi imidlertid kritiske til forslaget i § 4, 2. ledd, 2. pkt. der det åpnes for at granskningskommisjoner også kan bli gitt mandat til å avgi uttalelse om ansvarsforhold.

Per i dag gjelder Rundskriv G-48/75 fra Justisdepartementet for kommisjoner som oppnevnes for å utrede et bestemt faktisk saksforhold. I rundskrivet sies det at kommisjonen i utgangspunktet i sin rapport ikke bør ta standpunkt til om det foreligger straffbart forhold, grunnlag for å kreve erstatning eller grunnlag for andre sanksjoner, ettersom disse spørsmål skal vurderes av påtalemyndigheten, den myndighet som har utnevnt kommisjonen, eller av skadelidte.

Vi mener at dette fremdeles bør være det bærende synspunkt. Slike særskilte kommisjoner bør konsentrere seg om å klargjøre saksforhold, hendelsesforløp, årsaksfaktorer og utrede forhold av betydning for å forebygge lignende hendelser eller situasjoner. Nærmere stillingtaken til sivilrettslige eller strafferettslig skyld og ansvar, bør overlates til ansvarlig offentlig myndighet, herunder påtalemyndighet og skadelidte. Både i sivilretten og i strafferetten har vi gjennomarbeidete prosessuelle regler som ivaretar de grunnleggende prinsipper som kontradiksjon, partsoffentlighet, dokumentinnsyn, regler om bevis med mer.

I denne sammenheng vises det også til det lovutvalget selv sier på side 74, under kapittel 16, pkt. 4.4, i høre spalte, 1. avsnitt:

"Selv om standpunkter i en kommisjonsrapport ikke er rettslig bindende, har erfaring vist at involverte kan oppleve granskningskommisjonens vurderinger som svært belastende, og i en tabloid gjengivelse vel så belastende som en dom."

Vi vil legge til at granskningskommisjonens vurderinger lett kan oppleves mer belastende enn en dom, ettersom de faktiske og rettslige vurderinger ikke er blitt undergitt de grunnleggende regler og prinsipper som fremgår av tvistemålsloven og straffeprosessloven. Lovutvalget foreslår, av hensyn til de involverte, en lovregel om at den ansvarlig fagmyndighet så snart som mulig skal ta stilling til eventuelle ansvarsspørsmål. Vi kan ikke se at sistnevnte forslag innebærer at rettsikkerheten til de som blir berørt av kommisjonens konklusjoner ivaretas på en betryggende måte. På denne bakgrunn stiller vi oss kritiske til at lovforslaget synes å åpne for et nytt regime for vurdering og behandling av ansvarsforhold som ikke i tilstrekkelig grad ivaretar berørte eller involverte enkeltindividers grunnleggende rettsikkerhetsgarantier.

Jernbaneverket finner også grunn til å påpeke at kommisjonens mandat om å avgi uttalelser om ansvarsforhold, kan medvirke til at personer med kjennskap til saken, vil være tilbakeholdne med å gi opplysninger av frykt for å komme i et privatrettslig eller strafferettslig ansvar. Dette vil, slik vi ser det, bidra til å undergrave kommisjonens oppgave med å få fram mest mulig riktig saksforhold i den enkelte sak. I tillegg vil vi nevne at spørsmål om hvorvidt det foreligger erstatningsrettslige ansvarsforhold eller strafferettslig forhold, lett kan virke begrensende for tanken i et større perspektiv for hvilke kjensgjerninger man anser å være relevante eller ikke. Dette kan resultere i at man ikke vier tilstrekkelig oppmerksomhet til andre viktige kjensgjerninger som det kan være av interesse å få belyst, som for eksempel preventive, demokratiske, ressursmessige, rettsikkerhetsmessige hensyn mv.

Med vennlig hilsen

Torkil Eckhoff
juridisk direktør

Kirsti Ward Hjelvik
advokat/rådgiver